

WERKHUIS

LEVENSLANG LEREN EN DE ACTIEVE WELVAARTSSTAAT

Herman Baert, Luc Dekeyser & Geert Sterck (red.): *Levenslang leren en de actieve welvaartsstaat*. Leuven/Leusden: Acco, 2002, 227 p.

Het laatste decennium is het al levenslang – en levensbreed – leren wat de klok slaat. Ook minister Vanderpoorten heeft begin 2001 een maatschappelijk debat georganiseerd rond het thema. De idee van de actieve welvaartsstaat is door minister Vandebroucke meegebracht uit het Verenigd Koninkrijk. Dat begrip houdt in dat het stelsel van de sociale zekerheid en het arbeidsmarktbeleid hervormd worden met als doel de burger te activeren. Een koppeling van beide concepten maakt het onderwerp uit van deze publicatie onder redactie van Herman Baert, Luc Dekeyser & Geert Sterck. De auteurs zijn verbonden aan het Centrum voor Sociale Pedagogiek van de K.U.Leuven.

In het kader van de actieve welvaartsstaat wordt levenslang leren als een belangrijke factor gezien bij maatschappelijke integratie, sociale cohesie en actieve participatie aan verschillende facetten van de samenleving. De basisgedachte van dit boek luidt

dat niet alleen de instrumentele maar ook de emancipatorische dimensie van levenslang leren tot zijn recht moet komen. Instrumenteel om zich te kunnen inschakelen en handhaven in de arbeidsmarkt; emancipatorisch om het debat over sociale en maatschappelijke thema's te kunnen aangaan, om zich als individu te kunnen situeren in de samenleving, en om sociale en individuele verantwoording te kunnen afleggen.

In het openingsartikel zet Herman Baert de spanningsvelden in het discours van de officiële verklaringen over levenslang leren uiteen. In de twaalf volgende bijdragen worden die spanningsvelden verder uitgediept door Vlaamse en Nederlandse onderzoekers. De artikelen zijn gegroepeerd rond vijf vraagstellingen. Telkens worden een stelling en een tegenstelling geformuleerd, gevolgd door een praktijkgerichte bezinning. De vijf vraagstellingen waar rond de publicatie is opgebouwd, zijn:

- (1) *Levenslang leren: dwang of drang?* Met andere woorden: worden mensen veroordeeld tot levenslang leren of kunnen ze 'the joy of learning' (titel van een Fins rapport) smaken? In drie bijdragen wordt nagegaan welke vlag de lading van levenslang leren dekt.
- (2) *Leren voor of leren over duurzaamheid?* Of: hoe leren mensen sociale verantwoordelijkheid opnemen in samenhang met maatschappelijke uitdagingen zoals milieu- en natuurbewoud, duurzame ontwikkeling, genetische modificatie en dergelijke? Processen van sociaal leren in relatie tot het publieke debat worden in drie bijdragen in kaart gebracht.
- (3) *Leren voor de arbeidsmarkt: remediëren of activeren?* Vanwege de toeneemende flexibilisering en globalisering op de arbeidsmarkt is levenslang leren een noodzaak geworden. In twee bijdragen worden leerprocessen in relatie gebracht met de evoluerende arbeids-samenleving en met de levensloop van het individu.
- (4) *Beleidsparticipatie in de volwassenen-educatie en in het welzijnswerk: actieve burgers of passieve consumenten?*
- Drie bijdragen belichten de actieve rol die burgers kunnen spelen in het vormgeven van het beleid in zachte sectoren als educatie, cultuur en welzijn. Beleidsparticipatie als cruciaal aspect van de actieve welvaartsstaat.
- (5) *Leerbereidheid in lerende organisaties: mensen aanpassen of organisaties aanpassen?* Het vermogen om permanent te leren is een basiscompetentie geworden voor iedere organisatie en haar medewerkers. Aansluitend op een kritische doorlichting van het concept van de 'lerende organisatie' wordt de strategische rol van het leren en het leerbeleid in een bedrijf behandeld.
- Zoals uit de titel en de inhoud mag blijken, wordt het concept levenslang leren in deze publicatie in een breed maatschappelijk kader geplaatst. De bijdragen zijn de neerslag van een postacademisch vormingsprogramma van de K.U.Leuven waarin de theorie en de praktijk van het levenslang en levensbreed leren in Vlaanderen centraal stonden. Dit studieboek wil veel gebruikte concepten verhelderen en kritisch benaderen, en een aanzet geven tot reflectie en discussie erover vanuit verschillende invalshoeken.

Rita Rymenans
 Universiteit Antwerpen, Campus Drie Eiken
 Faculteit Onderwijs- en Informatiewetenschappen i.o.
 Universiteitsplein 1
 2610 Wilrijk
 rita.rymenans@ua.ac.be